Alphen aan den Rijn

Leden van de Gemeenteraad van de
gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer 3902673

Datum
30 juni 2026

Onderwerp
Eindrapport Galan Groep

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Met deze collegebrief informeert het college de gemeenteraad over de afronding van het onderzoek Toekomstverkenning Promen, de uitkomsten hiervan, de voorgestelde vervolgstappen en de momenten waarop de gemeenteraad opnieuw wordt betrokken.

Aanleiding en eerdere informatievoorziening

In december 2024 is de raad geïnformeerd over de start van de Toekomstverkenning Promen. Aanleiding hiervoor was het aflopen van het Hoofdlijnenbesluit Promen en de toenemende druk op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven door de afbouw van de Wsw en de groeiende en complexere Participatiewet-doelgroep. In juni 2025 en december 2025 is de raad tussentijds geïnformeerd over de voortgang van het onderzoek, de gehanteerde onderzoeksfasen en de contouren die zich begonnen af te tekenen, onder andere ten aanzien van financiering, governance en de positie van ProWork. De Toekomstverkenning is uitgevoerd door de Galan Groep en bestond uit een verkenningsfase om de uitgangspositie in beeld te brengen, spiegeling bij gemeenten, spiegeling bij Promen en intensieve bestuurlijke en ambtelijke dialoog.

Belangrijkste conclusies uit het eindrapport

De Galan Groep concludeert dat Promen in vergelijking met andere sociaal ontwikkelbedrijven goed presteert. Er zijn geen ingrijpende stelselwijzigingen of grote organisatorische veranderingen noodzakelijk. Dit betekent dat Promen een solide basis heeft om op voort te bouwen. Tegelijkertijd wijst het rapport op een aantal structurele ontwikkelingen:

- de verdere afname van de Wsw-doelgroep;
- de groei van de Participatiewet-doelgroep, met een toenemende ondersteuningsbehoefte;
- de noodzaak om ontwikkeling, participatie en – waar mogelijk – doorstroom naar regulier werk centraal te stellen;
- blijvende onzekerheden en veranderingen in de landelijke wet- en regelgeving en financiering van sociaal ontwikkelbedrijven.

Volgens de Galan Groep vraagt dit om heldere gezamenlijke uitgangspunten voor koers en sturing, betere financiële voorspelbaarheid, duidelijke afspraken over volumes en dienstverlening, en een governance die past bij de huidige en toekomstige opgave. Tegelijkertijd was onze verwachting dat we in dit stadium verder zouden zijn op het gebied van het in beeld brengen van concrete inhoudelijke vervolgstappen. Met de aanbevelingen van Galan in de hand gaan we die vervolgstappen de komende periode nu zelf zetten.

Duiding door het college

Het college herkent zich in de conclusies van het rapport. De constatering dat Promen goed functioneert, betekent dat het accent niet ligt op een fundamentele herinrichting, maar op het versterken en verduidelijken van de samenwerking tussen gemeenten en Promen.
Belangrijk uitgangspunt is dat Promen voldoende schaal, continuïteit en financiële stabiliteit nodig heeft om haar rol als regionaal werkontwikkelbedrijf te blijven vervullen. Een gezamenlijk basispakket aan dienstverlening kan deze stabiliteit bieden, met daarbinnen ruimte voor maatwerk en innovatie per gemeente. Daarnaast is een sterke verbinding met gemeentelijke sociale diensten, werkgeversdienstverlening, SROI, economische zaken en regionale werkcentra noodzakelijk om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam perspectief te bieden.

Daarbij geldt dat voor Alphen aan den Rijn het directe belang in Promen relatief beperkt is, aangezien de gemeente beschikt over een eigen ontwikkelbedrijf en nog een beperkte groep Wsw-medewerkers bij Promen heeft. Het college beziet de ontwikkelingen rondom Promen daarom mede in dit specifieke perspectief.

Globale planning voor het vervolg

Het dagelijks bestuur van Promen heeft een globale planning vastgesteld voor de uitwerking van de aanbevelingen in de periode 2026-2027. Hoofddoel is om per 1 januari 2028, bij het aflopen van het verlengde Hoofdlijnenbesluit, te werken volgens nieuwe afspraken over samenwerking, financiering en governance.
De globale planning voorziet onder meer in:

- het aanstellen van een projectleider voor het uitwerken van de aanbevelingen. Dit betreft onder andere de navolgende punten en zal in samenwerking gebeuren met de ambtelijke werkgroep en het verbeterteam van de VNG en Cedris.
- het inrichten van een gezamenlijke projectorganisatie;
- het uitwerken van gezamenlijke uitgangspunten voor koers en sturing;
- het uitwerken van financiële en organisatorische hoofdlijnen, zodat de primitieve begroting 2028 hier al zo veel mogelijk op kan aansluiten;
- het onderzoeken van governance en juridische inrichting, waaronder mogelijke aanpassing van de gemeenschappelijke regeling;
- het tijdig betrekken van gemeenten, colleges en gemeenteraden bij de vervolgstappen.

De kosten voor een projectleider en eventueel aanvullend onderzoek worden gedekt uit de door het rijk verstrekte regionale impulsmiddelen.

Rol en betrokkenheid van de gemeenteraad

In deze fase wordt geen besluit gevraagd aan de gemeenteraad. De raad wordt via deze collegebrief geïnformeerd over de afronding van de toekomstverkenning en de gekozen vervolgaanpak.

De raad wordt in 2026 en 2027 geïnformeerd over:

- de uitgewerkte beleidsmatige en financiële hoofdlijnen;
- eventuele aanpassing van de gemeenschappelijke regeling (via de formele zienswijzeprocedure);
- besluitvorming die gevolgen heeft voor de begroting en de structurele afspraken met Promen.

Het college hecht eraan de raad tijdig en zorgvuldig te blijven informeren over deze stappen. Verkend wordt om eind 2026 een bijeenkomst voor de raden te organiseren voor een toelichting op het rapport en verslag van de voortgang van de implementatie.

Vervolg

Het college blijft de raad periodiek informeren over de voortgang van de uitwerking. Naar verwachting komen in de loop van 2026 de eerste inhoudelijke contouren beschikbaar die richtinggevend zijn voor verdere besluitvorming.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,

de secretaris, de burgemeester,

F. (Flora) van den Berg F.D. (Erik) van Heijningen

Bijlagen:

- Eindrapport Toekomstverkenning Promen (De Galan Groep)
- Globale planning vervolg Toekomstverkenning Promen